

ZAKŁAD BADAŃ NAD TWÓRCZOŚCIĄ CYPRIANA NORWIDA

Międzywydziałowy Zakład Badań nad Twórczością Cypriana Norwida Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – krócej zwany Zakładem Norwidowskim – powołał do istnienia Senat Akademicki KUL uchwałą z 11 maja 1985 r.

Zakładem kieruje prof. dr Stefan Sawicki, który jest równocześnie Przewodniczącym Zarządu. Skład Zarządu: prof. dr Marian Maciejewski, doc. dr Danuta Paluchowska, doc. dr Jadwiga Rudnicka i dr Józef Fert jako sekretarz i równocześnie etatowy pracownik. Zakład posiada Radę Naukową, której przewodniczy prof. dr Zofia Stefanowska (IBL). Pozostali członkowie Rady to: prof. dr Jerzy Bartmiński (UMCS), dr Józef Fert (KUL), prof. dr Maria Jasińska-Wojtkowska (KUL), doc. dr Zdzisław Łapiński (IBL), prof. dr Marian Maciejewski (KUL), prof. dr Julian Maślanka (UJ), prof. dr Jadwiga Puzynina (UW), prof. dr Stefan Sawicki (KUL), prof. dr Irena Sławińska (KUL), prof. dr Zofia Trojanowiczowa (UAM).

W ciągu minionych pięciu lat Zakład zapoczątkował – w niektórych przypadkach rozwinął – podstawowe kierunki swej działalności badawczej.

1) Regularnie organizowane są zebrania dyskusyjne, na których badacze Norwida prezentują owoce swej pracy. Dotychczas na tych zebraniach wystąpili (niekiedy więcej niż jeden raz): doc. dr Jadwiga Rudnicka (KUL), dr Marek Adamiec (UG), dr Roman Doktor (KUL), dr Marek Buś (WSP Kraków), mgr Włodzimierz Toruń (KUL), prof. dr Jadwiga Puzynina (UW), prof. dr Stefan Sawicki (KUL), dr Józef Fert (KUL), mgr Barbara Subko (UW), dr Andrzej Mierzejewski (UW – filia Białystok), prof. dr Teresa Skubalanka (UMCS), dr Grażyna Halkiewicz-Sojak (UMK), prof. dr Zofia Trojanowiczowa (UAM), prof. dr Marian Kucata (UJ), dr Krzysztof Trybuś (UAM), mgr Joanna Zach-Błońska (UJ);

2) W dniach 30 IV – 1 V 1990 r. w Domu Pracy Twórczej KUL w Kazimierzu Dolnym odbyło się zorganizowane przez Zakład ogólnopolskie sympozjum na temat: „Norwid wobec tradycji”. Referaty wygłosili: prof. dr Stefan Sawicki (KUL) „Norwida wywyższenie tradycji”, prof. dr Marian Maciejewski (KUL) „Norwida czytanie Biblii”, prof. dr Irena Sławińska (KUL) „Spotkanie na wspólnym szlaku: Eliot i Norwid”, doc. dr Zdzisław Łapiński (IBL) „Świadomość genologiczna Norwida”, doc. dr Danuta Paluchowska (KUL) „Norwid wobec tradycji osiemnastowiecznych”, prof. dr Teresa Skubalanka (UMCS) „Norwid wobec tradycji stylu poetyckiego – wybrane problemy”, ks. dr Antoni Dunajski (Pelplin) „Norwid wobec tradycji teologicznej XIX wieku”, prof. dr Zofia Stefanowska (IBL) „O potrzebie przekleństwa”, dr Józef Fert (KUL) „Norwidowskie sumienie”, prof. dr Samuel Sandler (Uniwersytet Illinois) „W kręgu Byrona: O Spartakusie”, doc. dr Jadwiga Rudnicka (KUL) „Norwid i Dante”, dr Marek Adamiec (UG) „Norwid jako czytelnik”. Obszerne sprawozdanie z tego sympozjum, autorstwa Ryszarda Zajączkowskiego, znajduje się w niniejszym roczniku „Studiów”.

3) Efektem działalności Zakładu jest wychodzące od 1983 r. czasopismo „Studia Norwidiana”. Ukazało się dotąd 7 numerów rocznika. W przygotowaniu następne zeszyty. Pismu towarzyszyć będzie seria wydawnicza: „»Studia Norwidiana«. Biblioteka”, której pierwsza publikacja, tj. *Kolébka-pieśni* Norwida, ukazała się w 1990 r.

4) Szczególnie ważnym kierunkiem pracy Zakładu jest przygotowanie pełnego krytycznego wydania dzieł Norwida. Od 23 maja 1987 roku, tj. od chwili utworzenia Komitetu Redakcyjnego *Dzieł wszystkich* Norwida, trwa praca redakcyjna zmierzająca do zbudowania programu edycji. W skład zespołu weszli jako współprzewodniczący: prof. dr Zofia Stefanowska oraz prof. dr Stefan Sawicki. Dział liryki opracowują: prof. dr Zofia Stefanowska, prof. dr Zofia Trojanowiczowa, doc. dr Danuta Paluchowska, dr Józef Fert; poematy – prof. dr Zbigniew J. Nowak i prof. dr Stefan Sawicki; dramaty – prof. dr Julian Maślanka; prozę – doc. dr Rościśław Skręt i dr Marek Buś; listy – doc. dr Jadwiga Rudnicka i dr Maria Bokszczanin.

5) W Zakładzie tworzy się specjalistyczny księgozbiór i archiwum kopii rękopisów i pierwodruków Norwidowskich, które mają służyć w pracach nad edycją *Dzieł wszystkich*, ale też – dostępne dla wszystkich badaczy – będą pomocą dla szeroko pojętych studiów nad Norwidem. Planuje się sporządzenie fotodokumentacji rękopisów Norwida w technice barwnej, którą wykorzysta się do stopniowej publikacji podobizn autografów poety.

Józef Fert

NORWID I TRADYCJA

Od kwietnia 1986 r. istnieje na KUL Zakład Badań nad Twórczością Cypriana Norwida. 30 kwietnia i 1 maja 1990 r. był on organizatorem sympozjum „Norwid wobec tradycji”. Miało ono charakter szczególny przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze, w przeciwieństwie do wielu innych sesji poświęconych Norwidowi, wyraźnie został określony zakres tematyki, co pozwoliło na znaczne pogłębienie zagadnienia i naświetlenie go z różnych pozycji metodologicznych.

Na sympozjum wystąpiło 12 prelegentów od lat zajmujących się dziełem poety, mających na swym koncie ważne książki i artykuły poświęcone tej niełatwej twórczości.

Spotkanie zainaugurował prof. dr Stefan Sawicki (KUL) wprowadzającym referatem pt. „Norwida wywyższenie tradycji”. Autor podkreślał, że Norwid przywiązywał do tego pojęcia niezwykle dużą wagę. Wynikało to stąd, że poeta miał zaufanie do tradycji jako źródła wiedzy o rzeczywistości oraz przypisywał jej szczególny, mistyczny sposób istnienia. Tradycja, według Norwida, utrwała prawdziwą wiedzę o świecie i człowieku. Dlatego poznanie przeszłości – poczynając od czasów najdawniejszych – służy zarazem poznaniu prawdy o człowieku. Musi on koniecznie uświadomić sobie tradycję, bo to, co w niej zawarte, ma wymiar autentyczności i chroni jego tożsamość. Tradycja bowiem, a zwłaszcza jej najbardziej wartościowy nurt wiążący się z myślą judeochrześcijańską, stoi na straży wielkości człowieka, zachowuje jego pamięć o raju i odróżnia go od wszystkiego, co żyje. „Przez tradycję wyróżniony jest majestat człowieka wśród zwierząt polnych” (*Garstka piasku*. PWSz 4, 250). Tradycja dla Norwida nie sprowadzała się jedynie